

Almstedskov 7, matrikel 4.

Udflyttergården Smørholm

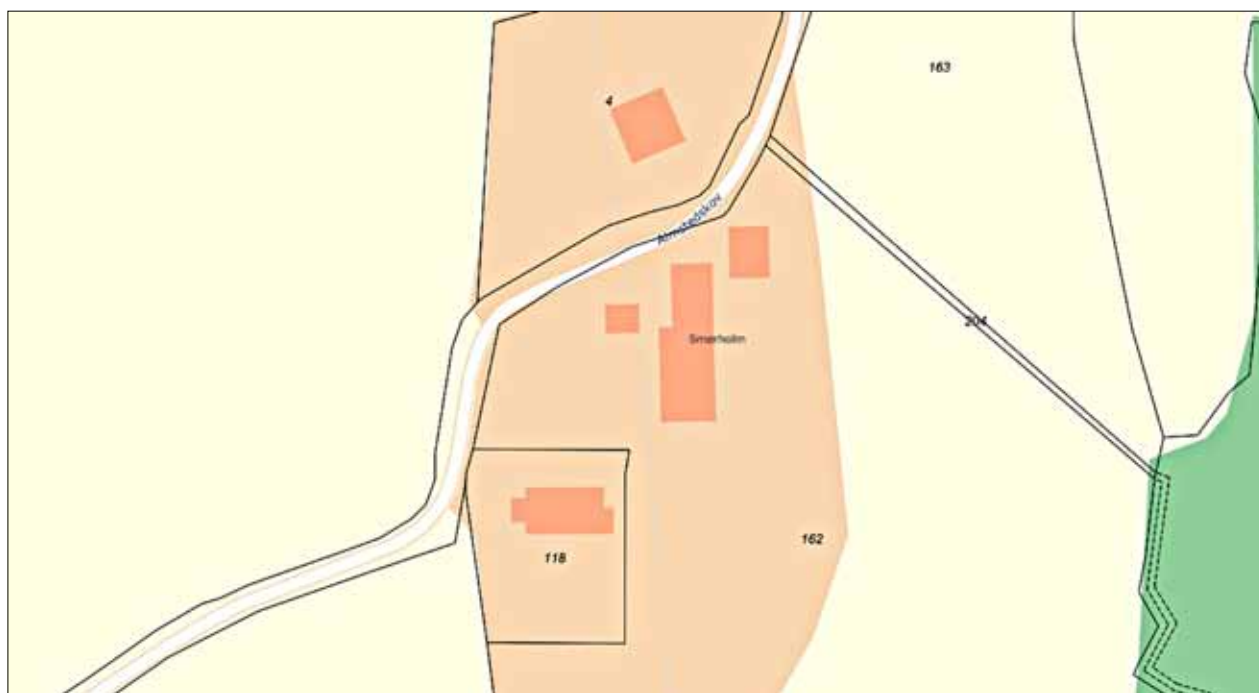
Augustenborg herreds skyld - og panteprotokol folio 218 + 2681 + 2736.
Gamle Augustenborger folio 74.

Areal: 1911 - 25 05 55 ha. 402,23 Thaler Reinertrag (Nettoudbytte)
1969 -

Ejendomsskyld: 1920 - 56 000 kr.

Grundskyld: 23 200 kr.

Gårdens navn og historie kendes ca. 400 år tilbage i tiden

Smørholm, Almstedskov 7

Smørholm, Almstedskov 7. 1939 Det Kgl. Bibliotek.

Smørholm, Almstedskov 7. 1989 Det Kgl. Bibliotek.

Gården Smørholms historie og dens beboerne.

Dette boels navn "Smørhoele", "Smørhul" eller "Smørholm" gør det muligt i ældre dokumenter at finde frem til dette boel og navne på forskellige ejere.

Allerede år 1341 havde Notmark kirke fået en otting jord på Hunslef mark af Christiern Lille, og 1419 skødete Peter Sture til Hellevedgaard en gård i Almstedeskov til kirken.

J. P. Trap 1967

Da ejerne af boelet Smørholm gennem lange tider har haft forpligtelse til at levere smør til præsten i Notmark, er det meget sandsynligt at den ovennævnte gård i Almstedeskov netop er gården Smørholm, og at denne forpligtelse har givet den dette navn.

I et skatteregister 1514 anføres 7 mænd i Almstede, desuden 1 Smørhoele, 1 i Fadholm og 1 i Hunslef.

Sønderborg amts jordtog 1535 er opført de samme 7 gårde i Almstede, 1 i Smørhoele og en toft i Hunslef. Her findes navnene på disse mænd, deres pengeafgifter ydelser af korn, brænde, og fjerkræ. Hans Persen i Smørhoele skal allene kun yde 6 gylden for jagt. Gården Smørhoele har haft sin særegen tilhørsforhold.

1. Boelsmand Hans Persen i Smørhoele er den ældstkendte mand på gården i året 1535.

J. P. Trap 1967

Ifølge Notmark kirkeregnskabsbog for årene 1589 - 1741 havde efterfølgende boelsmænd i Almstede restancer til kirken i de anførte år.

Chr. Knudsen 12, side 152

Her nævnes:

2. Lauritz Jensen i Smørhull 1589 - 1605.

3. Jørgen Lousen i i ørhull 1605 - 1609

Han nævnes 1605 i tiendefortegnelsen til præsten ved Notmark kirke, som boelsmand i Smørhul. Han yder 1605 og i andre år 1607 + 1609 årligen 5 skep byg og 5 skep haver.

4. Lauritz Smørhul nævnes 1645, sammen med Hans Hansen i Skov og Hans i Nachelsgård. (her nævnes de tre gårde Smørholm, Gyden og Naskærsgård.) Det bemærkes i tienden at denne boelsmand betaler efter bogen ligesom de andre og foruden 6 gylden for sit smør til præsten. Hans tiende til kirken var 5 skep byg og 5 skep haver. (Denne afgift af smør til præsten må antagelig forstås som midsommertiende, som var en afgift for Græsningsarealer, ligesom korn-tiende var for kornmarker.

5. Lorenzy Smørhul nævnes 1667 i førnævnte tiendefortegnelse og 1668 nævnes Lorenz Jurgens i Smørhull, men det må vere samme mand.

Ifølge jordbogen af 1667 for Rumohrsgårds len betalte boelsmand Lorenz Jurgensen i Smørhull årligen i årgift 16 skilling, for bedesvin 1 rigdl. 24 skl. ydede 3 ørtig og 1 skep byg, 2 ørtig og 11 skep haver i ritzel (forskellige mindre afgifter) 1 får, 2 gæs, 4 høns og 10 æg og 2 læs halm.

Jørgen Lorenzys kone Maren i Smørhol døde 1697, begravet 5 february.

Præsten ved Notmark kirke Frederik Jørgen Kruckow indsendte 1790 en indberetning om præstegårdens avling og indtægter til cancelliet, og omtalte under punkt 6.

Endnu hører hertil et præsteskitte beliggende ved Kornbeck, hvor om findes et Grammelt tingvidne fra 1564. Her findes nogle unge, og opskudte bygetræer som min salig oldefar Hr. Frederik Jørgen Kruckow har ladet opreje og opsnie, hvor der kan græsses 3 bæster i tøjler om sommeren. Mod strandbredden bor to fattige inderster herpå. De haver hertil fået kirkens bevilling til at bo. Den ene er fisker og skal tilse at de unge træer ikke forhugges af skovtyve. De skifter ligger så langt borte, at jeg altid må købe græsning til mine køer og andet fæ, ja endda tigge det af de Hundslef Boelsmænd imod betaling, efter at der her ikke holdes fælled.

Per Ottesen i Smørhull giver årligen præsten 2 rigsdaler for et styre jord af skovskiftet Kornbeck, som ifølge brev tilhører præsten.

6. Peter Ottesen nævnes 1688 i tiendefortegnelsen til kirken, og 1689 kaldes han Peter Otzen i jordbogen over Rumohrsgårds len. Peter Ottesen døde 1708, i Smørhol, begravet pr. 19. Trini. Hans enke Karen Peters i Smørhol døde 1719 og begravedes pr. 1. Epif.

Om deres børn kan berettes:

- a. Christen Petersen blev gift po. 21. Trini 1702 med Maren Christens. Som eftermand på bolet kaldes han vulgo Christen Ernstes.
- b. Jørgen Ottes blev 2. pinsedag 1705 gift med Maren Hansdatter af Skoven. De overtog en ejendom i Skoven.

Børn:

- a. Anne Marie født 1706, døbt po. Jubilate

Jørgen Ottesens hustru i Skoven døde 1710, begravet 4. søndag, Epif.

Enkemand Jørgen Ottesen blev 1710 po. 19. Trini gift med Anna Christensdatter Helleved.

Deres børn:

- a. Christen født 1711, i Helleved, døbt pos. 6. Trini
- b. Beritta født 1717, i Helleved, 4. Epif.
- c. Peter født 1720, i Skoven, døbt - 24 Trini.
- d. Matz født 1724, i Helleved, døbt Invocavit.

Vedrørende Jørgen Ottesens instested i Helleved se art. 410

- c. Maren Ottesdatter af Smørhol trol. 6.6 viet 11. 7. 1697 med boelsmand Hans Jebsen i Almsted.
- d. Dorothea Ottes trol. 27. 3.1698 viet 29. 1. 1699 med Marcus Jørgensen af Skoven.

7. Christen Petersen født før kirkebogens begyndelse som søn af formanden Peter Ottesen og hustru Karen Peters i Smørhol. Han blev gift søndag 21. Trifli 1702 med Karen Christens. Han kaldes da Christen Petersen, kaldet Christen Ernt. Dette navn benyttes også senere for hans efterkommere på bolet Smørhol.

Deres børn:

- a. Maren født 1705, i Smørhol, døbt søndag Quasimodogesimi
- b. Peter født 1707, samme sted, døbt søndag 7. Trinitatis.
- c. Karen født 1711, samme sted, døbt søndag Meseiricordia Domini.

Hermed ophører familie oplysninger i kirkebogen, og fra 1729 - 1743 haves ingen kirkebog opbevaret for Notmark menighed. Dette gør oplysninger om denne familie noget usikker. Det må antages, at Christen Petersen er afgang ved døden og hans enke Karen Christens er blevet gift med efterfølgeren Lorens Martens som er blevet sættemand på Smørholm.

8. Lorenz Martens eller Lorenz Martensen synes ifølge Jordbogen for Rumohrsgårds len for 1712 og 1717 at have efterfulgt Christen Petersen vulgo Ernst som boelsmand på Smørholm. Lorenz Martensens årlige afgifter er også de samme som nr. 5 . Lorenzy Smørholm 1667 skulde yde årligt: årsafgift 16 skilling, for bedesvin 1. rdlr 24 skil, ydelse af 3 ørtig og 1 akep byg, samt 2 ørtig og 11 skep havre, i ritzel (forskellige småafgifter) 1 får, 2 gæs, 4 høns, 10 æg, og 2 læs halmballer.

9. Christen Petersen Smørholm, har efterfulgt Lorenz Martensen som boelsmand på Smørholm, og er sikkert identisk med den Christen Ernst som ifølge jordbogen år 1733 og 1751 anføres som boelsmand i byen Almsted, som Smørholm også hørte til. Christen Petersen kaldet Ernst, på Smørholm er sikkert født i perioden mellem 1729 og 1743 fra hvilken kirkebogen savnes, og han er sandsynlig en søn af den Peter Christensen, som var født 1707, søn af nr. 7. boelsmand Christen Petersen, kaldet Christen Ernst, se side 5. Christen Petersen, Smørholm blev 16. 9. 1757 gift med Dorthe Petersdatter.

Deres børn:

- a. Dorthe født 1758 døbt nr. 26.
- b. Peter født 1760 døbt nr. 9. han blev eftermand.
- e. Karen født 1762 døbt nr. 26,
- d. Christine født 1763 døbt 5. 10.
- e. Jacob født 1765 døbt nr. 5.
- f. Dorthe Sophie født 1767 - nr. 32. gift 16. 3. 1792 med Jørgen Nielsen Kornbeek i Skoven.

Christen Smørholm i Skoven døde 1767, begravet nr. 33. og hans enke Dorthe Peters blev gift med efterfølgeren.

10. Hans Christian Jepsen gift den 17. 6. 1768 og han blev sætteboelemand på Smørholm, indtil den forannævnte søn Peter Christensen, født 1760, blev myndig ca. 1786. Hans Christian Jepsen var født 1743, døbt nr. 35 dette år og var søn af kaptajn Jeppe Goodes i Almsted.

Deres børn:

- a. Christen Jepsen født 1770 , døbt nr. 12. Han blev 19. 10. 1798 gift med Dorothea, født 1773, døbt nr. 9. datter af kådner Jørgen Jensen Kornbeck i Notmarkskov, art. 33.
- b. Christina Marie 1773, døbt nr. 28. Faderen kaldes ved dåben Hans Christian Good, og senes ligeledes.
- c. Karen født 1775, døbt nr. 31, hun blev 16. 11. 1798 gift med kådner Hans Christian Brag i Notmarkskov.

Hans Christian Jepsens barn i Smørholm Christina Marie, døde 1779 og blev begravet den 2. 4. Hans hustru Dorothea døde samme år i Smørholm og blev begravet 15. 4. 1779.

Sættebohlsmand Hans Christian Jepsen i Schmørholms hustru Dorothea Hanses er død 15. 4. 1779 og enkemande skifter 1. 11. 1779 med børnene af hendes første æteskab: Peter 19. år, Jacob 14 år, Dorthe 21 år Christine 16 år og Dorthea Sophie 12 år, samt børn af hendes andet ægteskab Chresten 8 år og Caren 4 år.

Som formyndere var mødte : bohlsmand Jacob Thomsen, Almsted, Christian Hinrichsen Bødtker og bohlsmand Peter Møller, Almsted og bohlsmand Christen Ernst Asserballe.

Enkemand hans Christian Jepsen blev derefter, den 5. 11. 1779 gift med Mette Marie Petersdatter fra Asserballe, født ca. 1752.

Deres børn :

- a. Hans Hansen, født 1783, døbt nr. 2. faderen kaldes da Hans Christian Goodes i Smørholm.
- b. Anna Dorothea, født 1785, døbt nr. 4.
- c. Christian Hansen, født 1788. dobt nr. 9.
- d. Jørgen Hansen, født 1789 døbt nr. 36.
- e. Marie Hansen født 1792 døbt 1. 1.
- f. Peter Hansen født 1797 døbt 13. 8.

Hustruen Mette Marie Peters døde 6. 3. 1807 i Smørholm, 55 år. Enkemand Hans Christian Jepsen, førhen boelsmand i Smørholm døde 9. 1. 1823, 79 år.

11. Peter Christensen født 1760, døbt nr. 9. søn af boelsmand nr. 9.

Christen Petersen Smørholm og, hustru Dorothea Christens. Han fik 26. 2. 1794 boelet overdraget af stedfaderen Hans Christian Jepsen. blev 23. 10. 1788 gift med Karen Jensen af Hundslev, født 1756, døbt nr. 21, datter af Jens Petersen Hundslev.

Deres Børn:

- a. Christian Petersen født 1790, døbt nr. 23. deres eneste barn.

1803 den 17. 1. blev Peter Christensen Smørhul og predkærinste Povl Jessen Bøtzow formyndere for afdøde kådner og skipper Jørgen Nielsen Kornbecks to børn, Marie Magdalene 9 år og-Christian 4 år.

/808 den 11.7. erigerer boelsmand Peter Christensen, Smørhul for sin søn Christian Petersen, Læende ved Jægerkorpset en stedfortræder, skomat;ersvend Johann Nicolai Gilibert fra Tønder, som protokolleredes nr.68 85.

Folketælling 1803 i Almsted.

40. familie.

1. Peter Christensen, husfader	43 år boelsmand.
2. Karen Jenses, hans kone	46 år begge 1. første ægteskab.
3. Christen Petersen, deres søn	13 år
4. Hans Hansen	24 år deres tjenestefolk.
5. Drudea Marie Johanneses	21 år deres tjenestefolk.
6. Dorothea Sophie Jacobs	12 år deres tjenestefolk.

Folketælling 1803 i Almsted.

41. familie på aftægten.

1. Hans Christian Jepsen husfader	59 år nyder aftægt, i andet ægteskab
2. Mette Marie Peters	hans kone 51 år i første egteskab
3. Hans Hansen	deres barn 20 år søfarende
4. Christian Hansen	deres barn 15 år
5. Jørgen Hansen	deres barn 14 år
6. Maria hansen	deres barn 12 år
7. Peter Hansen	deres barn 6 år

Peter Christensun kone Karen Jensen døde 21. 12. 1817, 60 år.

Boelsmand Peter Christensen i Smørholm døde 23. 8. 1822, 62 år. Han faldt ned fra et læs ærter og slog sig ihjel.

12. Christian Petersen født 1790, døbt nr. 23, søn af formanden, overtog boelet omkring 1820.

Han blev gift med Elisabeth Schmidt, født ca. 1790 i Asserballe, Datter af Johannes Schmidt i Asserballeskov.

Deres børn:

- a. Peter Christensen født 6. 11. 1819, han blev effermand
b. Ellen Christensen født 16. 12. 1823
c. Elisabeth Christensen født 6. 3. 1827, hun døde 8. 4. 1838, 11 år.

Folketælling 1845 i Almsted.

1. Christian Petersen 55 år født i Notmark sogn, boelsmand.
2. Elisabeth Schmidt 55 år født i Asserballe sogn, hans hustru.
3. Peter Christensen 26 år født i Notmark sogn, søn ugift
4. Ellen Christensen 23 år født i Notmark sogn datter ugift.
5. Christian Kønig 23 år født i Ketting sogn ugift tjenestefolk.
6. Hans Christian Lassen 18 år født i Notmark sogn ugift tjenestefolk.
7. Catharine Jensen 22 år født i Notmark sogn ugift tjenestepige.

Boelsaftægtsmand Christen Petersen døde 15. 1. 1859 i Smørholm 68 Ar, han døde af apopleksie.

Hans enke Elisibeth Petersen, født Schmidt døde 4. 1. 1864 i Smørholm, 73 år.

Datteren Ellen Christensen født 16. 12. 1823, blev 25. 6. 1846 gift med boelsarving Nicolai. Ernst, født 2. 11. 1825. De overtog 25. 4. 1852 hans fødeboel "Pomosegård" i Asserballeskov.

13. Peter Christensen født 6. 11. 1819, søn af formanden, fik 10. 7. 1850 boelet Smørholm overdraget. Han blev 17. 12. 1846 gift med Anne Marie Andresen født 12. 12. 1824 i Notmark, datter af boelsmand Peter Andresen og hustru Marie Kirstine Jørgensen på art. 1 i Notmark. Deres børn:

- a. Marie Cathrine født 12. 7. 1851, hun arvede gården.
- b. Elisabeth født 5. 8. 1849.
- c. Marie Cathrine født 12. 7. 1851.
- d. Anne Marie født 6. 2. 1853
- e. Christen født 7. 7. 1855
- f. Peter født 21. 8. 1857. han døde 3. 5. 1873 af tæring 15 år.
- g. Jørgen Christensen født 18. 12. 1858
- h. Andreas Christensen født 16. 4. 1861, han døde 4. 8. 1861, 4 md.
- j. Hans Christensen født 13. 9. 1862, han døde 4. 12 1883, 21 år. han fik mæslinger,

brystbetændelse som medførte døden, han var et begavet og agtværdigt menneske.

Folketælling 1860 i Almsted.

1. Peter Chrestensen 41 år født Smørholm, boelsmand husfader
2. Anne Marie, f. Andresen 39 år født Notmark, hans kone.
3. Elisabeth Chrestensen 11 år født Smørholm datter
4. Maria Chrestensen 9 år født Smørholm datter
5. Anna Uaria Chrestensen 7 år født Smørholm datter
6. Chresten Chrestensen 4 år født Smørholm søn
7. Peter Chrestensen 2 år født Smørholm søn
- b. Jørgen Chrestensen 1 år født Smørholm søn
9. Chresten Mekkelsen 21 år født Gundtstrup deres tjenestefolk.
10. Peter Iversen 18 år født Asserballeskov deres tjenestefolk.
11. Maria Mekkelsen 23 år født Gundtstrup deres tjenestefolk.
12. Cathrine Lausen 15 år født Notarkskov deres tjenestefolk.
13. Charlotte Christine Iskov 18 år født Asserballe deres tjenestefolk.
14. Elisabeth født Smedt 70 år født Asserballeskov, aftægtskone.

Aftægtskone Anne Marie Christensen døde 15. 9. 1883 på Smørholm, 59 år.

Enkemand Peter Christensen døde 28. 8. 1996, samme sted, 77 år.

14. Hans Petersen Paulsen købte gården 28. 7. 1884, og samtidig, blev reallasten afløst ved kapitalindsud. Oplysninger herom findes i Bibog nr. 36 626, til Skyld - og panteprotokollen for Augustenborg herred.

Hans Petersen Paulsen var født 12. 8. 1848 i Tandslet, søn af boelsmand Peter Petersen Paulsen og hustru Anne Marie født Petersen i Tandslet. Han blev 29. 6. 1882 i Notmark gift med formanden Peter Christensens datter Marie Cathrine, født 12. 7. 1851 i Smørholm.

Deres børn:

- a. Peter Petersen Paulsen, født 12. 5. 1885, han blev eftermand.
- b. Anne Paulsen, født 17. 9. 1882, hun døde 19. 8. 1901, 19 år.
- c. Marie Cathrine Paulsen født 1887, døde 4. 10. 1887, 1/4 år.
- d. Hans Peter Paulsen, født 12. 11. 1889,

Marie Cathrine Poulsen, født Christensen døde 25. 7. 1919 i Smørholm. 68 år.

Enkemand Hans Petersen Paulsen døde 14. 5. 1932, samme sted, 83 år.

15. Peter Petersen Paulsen overtog gården Smørholm 1909. Han var født 12. 5. 1885 i Smørholm, søn af formanden. Blev 6. 2. 1907 gift med Anna Margrethe Clausen, født 10. 8. 1886 i Kettingskov, datter af gårdejer Jens Clausen og hustru Cecilie Margrethe, født Christensen.

Deres børn:

- a. Hans Petersen Paulsen, født 27. 5. 1907, han blev eftermand.
- b. Marie Paulsen, født 21. 4. 1911. i Smørholm. Hun blev student fra Sønderborg Statsskole, læste til cand. mag. og virkede som lærerinde ved Svendborg. Hun døde 25. 12. 1965 i Svendborg.

Anne Margrethe Paulsen, født Clausen døde 14. 5. 1963. 78 år.

Aftægtsmand, enkemand Peter Petersen Paulsen døde 12. 11. 1972, 87 år.

Dagbladet Jydske Tidende bragte følgende eftermæle 12. 11. 1972:

Peter Petersen Paulsen, Almstedskov

Efter få ugers sygdom er fhv. gårdejer Peter Petersen Paulsen, Almstedskov, død 87 år gammel. Han var født på gården Smørholm, som han overtog efter sin far, og drev den med flid og dygtighed gennem mange år. Efter at hans søn havde overtaget ejendommen, fortsatte han med at hjælpe til i bedriften og det var kendetegnende for ham, at han var med ude og inde i arbejdet. Peter Paulsen var medstifter af Pomose Mejeriet og var meget kirkeligt interesseret. Han skildres som en glad, afholdt og respekteret mand. Hans hustru døde for 9 år siden og han overleves af sønnen Hans Paulsen og hustru.

16. Hans Petersen Paulsen født 27. 5. 1907 i Smørholm, som søn af formanden. Blev gift med Klara Pavlovski, født 14. 10. 1906 i Egernsund, datter af arbejdsmand Albert Pavlovski og hustru.

†

Vor kære far,
                                  shv. gårdejer
                                  Peter Petersen Paulsen
er i dag død i en alder af 87 år.
Almstedskov, den 12. november 1972.
                                  Klara og Hans Paulsen.
Begravelsen finder sted torsdag den 16. november kl. 14
ved Notmark Kirke.
Følget bedes samles med os i forsamlingshuset.

Peter Petersen Paulsen, Almstedskov

Efter få ugers sygdom er shv. gårdejer Peter Petersen Paulsen, Almstedskov, død, 87 år gammel.

Han var fra Notmark Sogn og overtog gården efter sin far, og drev den med flid og dygtighed gennem mange år. Efter at hans søn havde overtaget ejendommen, fortsatte han med at hjælpe til i bedriften, og det var kendetegnende for ham, at han var med ude og inde i arbejdet.

Peter Paulsen var medstifter af Pomose Mejeriet og meget kirkelig interesseret. Han skildres som en glad, afholdt og respekteret mand. Hans hustru døde for ti år siden, og han overleveres af sønnen, Hans Paulsen.